

PM

Bedömning av konsekvenser för naturvärden
Fenan 1, Flygkompassen 1, med flera fastigheter –
Hägernäs strand, Täby kommun

BEDÖMNING AV KONSEKVENSER FÖR NATURVÄRDEN

**FENAN 1, FLYGKOMPASSEN 1, MED FLERA FASTIGHETER –
HÄGERNÄS STRAND, TÄBY KOMMUN**

*Bedömning av konsekvenser för naturvärden – Fenan 1, Flygkompassen 1, med flera fastigheter
Hägernäs strand, Täby kommun*

Text och foto:

Pro Natura
Träringen 66b
416 79 Göteborg
Telefon: 0728-544411
e-post: ola.hammarstrom@pro-natura.net

Pro Natura:

Kontaktperson och ansvarig handläggare: Ola Hammarström
Text: Ola Hammarström & Ola Bengtsson

Beställare:

IKANO Bostad, Aros Bostad &, Panzarvest
Kontaktperson: Gerd Comstedt – IKANO Bostad

Framsida:

Jätteek på fastigheten Fenan 1

1. Bakgrund

I och med planerad byggnation av bostäder på fastigheterna Fenan 1, Flygkompassen 1, Höjdmätaren 1 och Stjärnmotorn 1 & 2 pågår arbete med att ta fram en ny detaljplan för området. I samband med detta har IKANO Bostäder, Aros Bostad och Panzarvest gett Pro Natura i uppdrag att ta fram en bedömning av vilka konsekvenser den planerade byggnationen kan komma att få för naturvärden och biologisk mångfald, samt komma med rekommendationer för hur man kan bevara naturvärden i det fortsatta arbetet med detaljplanen.

I figur 1 nedan illustreras det område som kommer att påverkas av planförslaget. Planområdet är emellertid preliminärt och i det fall att byggnationsplanerna ändras, från den omfattning som underlaget visar, kan efterföljande bedömningar komma att behöva revideras.

Figur 1. Karta över det preliminära planområdet som utgörs av ett nordligt och ett sydligt delområde.

Notera att detta PM endast behandlar områdets betydelse för biologisk mångfald och adresserar inte den funktion som naturmiljön har för andra värden såsom dagvattenhantering, luftkvalitet eller bullerreduktion.

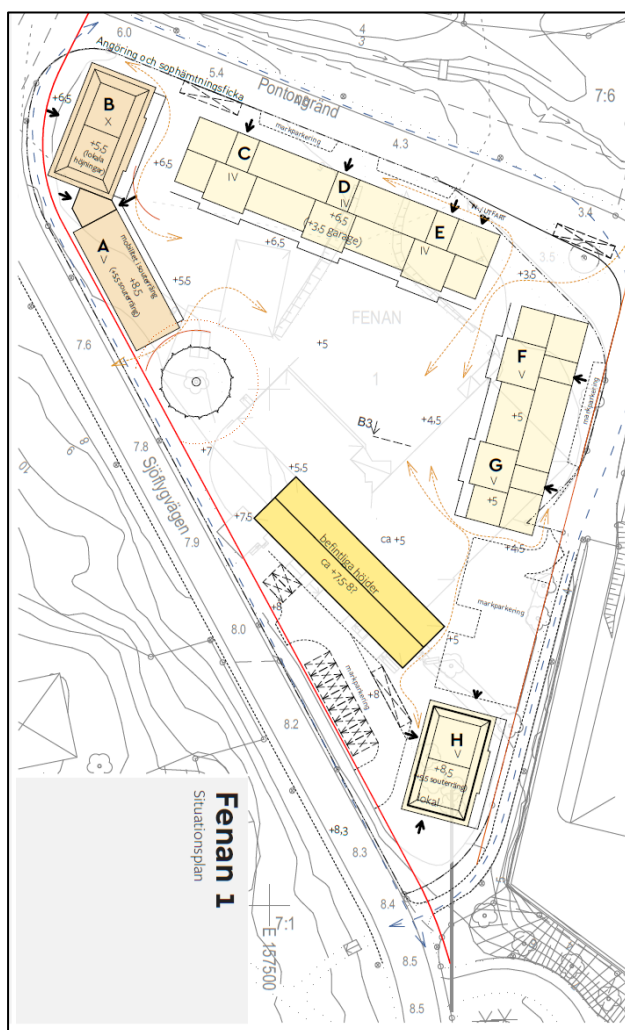
2. Underlagsmaterial

Föreliggande PM tar sitt avstamp i de värden för biologisk mångfald som beskrivs i en tidigare utförd naturvärdesinventering (Pro Natura 2019). Sammanfattning av relevanta naturvärden och diskussion om exploaterings konsekvenser för dessa redovisas i efterföljande kapitel.

Bedömningar av vilken påverkan på naturmiljön som exploateringen innebär är baserade på ett de planskisser som erhållits av byggherrarna (se figur 2 och 3 nedan). Planskisserna illustrerar byggnadernas tilltänkta placering samt höjdsättningar för området. I det norra delområdet planeras det för sex huskroppar med innergårdar där träd och buskar planteras och perennplanteringar kan anläggas. I det södra delområdet kommer fyra huskroppar att nybyggas medan en huskropp står kvar sedan tidigare. Situationsplanen för det södra delområdet visar också att man planerar att bevara den jätteek som växer i gränsen mot Sjöflygvägen.

Figur 2. Situationsplan över planerad byggnation i planområdets norra del.

Figur 3. Situationsplan över planerad byggnation i planområdets södra del.

Ett antal skötselåtgärder har föreslagits längs Rönningebäcken och i strandskogen vid Hägernäsviken. Dessa åtgärders lämplighet i förhållande till naturvärden i området diskuteras i ett PM som tagits fram under 2021 (Pro Natura 2021).

Inom ramen för detaljplanearbetet har också en kartering av jätteekens rotutbredning utförts (Stål 2020). Detta arbete drar slutsatserna att det finns goda förutsättningar för att bevara eken förutsatt att byggnader och andra konstruktioner placeras på ett sådant avstånd att varken rotsystem eller kronans utbredning påverkas negativt.

Sedan tidigare finns en storskalig kartläggning av habitatnätverk som täcker hela Täby kommun (Hebert 2018). I denna rapport pekas bland annat områden som ingår i habitatnätverk för pollinatörer, groddjur och ädellöv ut (se vidare under "Habitatnätverk").

3. Tidigare utförd naturvärdesinventering

Pro Natura utförde under 2019 en naturvärdesinventering (NVI) som redovisar befintliga värden för biologisk mångfald i området. Inventeringsområdet för denna NVI var något större än nuvarande planområde. Inventeringen har identifierat sex naturvärdesobjekt; fyra med påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3) och två med visst naturvärde (naturvärdesklass 4). Utav dessa är det tre naturvärdesobjekt (1–3) som berörs av planförslaget.

Tabell 1. Tabellen redovisar de naturvärdesobjekt som avgränsats samt vilka utav dem som berörs av planförslaget.

NVO	Naturvärdesklass	Biotoper	Värdelement	Naturvårdsarter	Berörs av planförslag
1	3 - Påtagligt naturvärde	Solitär jätteek	Särskilt skyddsvärt träd	Sotlav Kornig nållav	x
2	3 - Påtagligt naturvärde	Sekundär lövskog, friska-torra typer	Särskilt skyddsvärt träd	Myskbock	x
3	3 - Påtagligt naturvärde	Sekundär lövskog, fuktiga typer Klibbalstrandskog	Vattendrag Damm	Myskbock	x
4	4 - Visst naturvärde	Ruderatmark Busksnår/bryn		Myskbock Brudbröd	
5	4 - Visst naturvärde	Barrträd			
6	3 - Påtagligt naturvärde	Sekundär lövskog, friska-torra typer Klibbalstrandskog	Vattendrag Naturvärdesträd	Myskbock	

Figur 4. Karta över förekommande naturvärdesobjekt samt det föreslagna planområdet.

4. Påverkan på naturvärden

4.1 Naturvärden generellt

Av de preliminära planskisser som tagits fram för byggnation inom det inventerade området framgår att byggnation i första hand kommer att beröra vad som i naturvärdesinventeringen identifierades som naturvärdesobjekt 1 och 2. I marginell omfattning kommer även perifera delar av naturvärdesobjekt 3 att beröras.

Samtliga dessa naturvärdesobjekt bedömdes hysa naturvärden motsvarande naturvärdesklass 3 men de olika områdena är trots detta sinsemellan tämligen olika och naturvärdena är av olika slag.

Naturvärdesobjekt 1 (0,03 hektar):

Objektet utgörs i stort sett uteslutande av en äldre skyddsvärd ek. Denna ek behandlas därför under rubriken "Skyddsvärda träd" nedan.

Naturvärdesobjekt 2 (0,25 hektar):

Objektet består till allra största delen av spontant uppkommen och tämligen ung skog som domineras av asp, björk och andra triviala lövträd. I den östligaste delen växer dock en grov sälg som uppfyller definitionen för särskilt skyddsvärt träd. Denna sälg representerar en stor del av naturvärdet i naturvärdesobjektet, medan övriga delar i relativa termer bidrar i betydligt lägre grad. Triviallövskog med ett ungt trädskikt är en habitat-typ som är vanligt förekommande i landskapet och har i stort sett aldrig arter som kan betraktas som habitatspecialister knutna till sig. I detta perspektiv blir därför biodiversitetskonsekvenserna av planerad byggnation mycket begränsade sett till majoriteten av naturvärdesobjektet. En eventuell förlust av den skyddsvärda sälgen skulle dock ge något större effekter. Dessa diskuteras nedan under rubriken "Skyddsvärda träd".

Naturvärdesobjekt 3 (0,35 hektar):

Objektet består av en smal bård lövskog längs med ett uträtat vattendrag – Rönningebäcken. Detta naturvärdesobjekt kommer endast i mycket begränsad omfattning att behöva tas i anspråk vid en eventuell byggnation och det är enbart träd längs den norra kanten på naturvärdesobjektet som kan komma att påverkas direkt. I denna del är marken något torrare och trädskiktet består här främst av yngre lövträd såsom sälg, asp och björk. Borttagande av enskilda unga lövträd, som en konsekvens av byggnation, ger endast mycket marginella effekter på förekommande naturvärden.

Det har under planprocessen också framförts önskemål om att anlägga en naturstig och att intill denna genomföra vissa röjningar eller gallringar. I ett tidigare PM avseende effekterna av sådana åtgärder, har bedömningen gjorts att dessa åtgärder kan göras utan att skada naturvärdena under förutsättningar att stigen placeras på friskare mark så långt norrut i naturvärdesobjektet som möjligt, att asfaltering och schaktning undviks, att gallring av träd enbart omfattar kläna träd (< 10 centimeter i brösthöjdsdiameter) samt att en zon om minst 5 meter närmast bäcken lämnas orörd (Pro Natura 2021).

Upprätthållande av bäckens vattenkvalitet är av yttersta vikt för att bibehålla limniska naturvärden både lokalt intill bebyggelsen och i ett vidare perspektiv i hela Rönningebäckens vattensystem. Vid byggnation kan dagvattenhantering göra att avrinning av ytvatten förändras om en större areal mark omförs från naturmark till hårdgjorda ytor. Inom det inventerade området består redan betydande arealer mark av hårdgjorda ytor och förändringen vid en eventuell byggnation kommer att bli liten. Detta förutsätter naturligtvis att dagvattenhantering (och därmed vattenkvaliteten i Rönningebäcken) inte försämras jämfört med dagsläget.

4.2 Skyddsvärda träd

Inom det område som enligt framtagna planskisser kan komma att påverkas av byggnation finns två träd som uppfyller definitionen för särskilt skyddsvärda träd. Trots att båda dessa träd uppfyller framtagna definition (Höjer & Hultengren 2004) är det värt att påpeka att dessa träd sinsemellan är mycket olika och inte representerar samma typ av naturvärden.

Det första trädet är en äldre ek (enligt bedömning äldre än 200 år) som förekommer (eller egentligen utgör) naturvärdesobjekt 1. Denna ek växer i en skött gräsyta men i närheten finns gott om vägar och andra typer av hårdgjorda ytor. Intill eken har en fältbaserad kartering gjorts av trädets rotsystem (Stål 2020). Man har vid denna kartering kommit fram till att trädets rotsystem avtar i betydande omfattning på ett avstånd av cirka 7 – 9 meter från trädets stam. Vidare noterades att trädets krona sträckte sig mellan 10 och 14 meter ut från trädets stam. I framtagna rotkartering anges vilka åtgärder som behöver vidtas för att undvika skador på trädets rotsystem eller krona. Om dessa rekommendationer följs bedöms trädet kunna finnas kvar på plats och därmed undviks negativa effekter på områdets biodiversitet.

Det andra skyddsvärda trädet utgörs av en grov sälg som sannolikt består av två separata, men sammanvuxna, stammar som delar sig från varandra en bit ovanför brösthöjd (cirka 130 centimeter). Då grovlek, enligt framtagna riktlinjer, ska mätas i brösthöjd, kommer grovleksmättet att omfatta båda dessa stammar. Sälgen bedömdes dock inte vara särskilt gammalt i relation till sin grovlek. Vid kontroll på äldre flygbilder kunde inte trädet upptäckas vare sig på bilder från 1960 eller 1975. Det är naturligtvis möjligt att trädet hade etablerats strax innan flygbild togs 1975 och att det därmed är så ungt att det inte syns i flygbild. Hade etablering skett runt 1960 skulle dock någon typ av träd/buskevegetation ha kunnat upptäckas 1975. Trädet kan logiskt därför inte vara mycket äldre än cirka 55 år. Denna sälg, liksom många andra sälgar i närområdet, hyser gnagspår och larvgångar efter myskbock. Sälgar med dessa kvaliteter är således relativt vanliga i närområdet även om övriga sälgar inte uppfyller definitionen för särskilt skyddsvärda träd. Detta kan dock

relatera till det faktum att den skyddsvärda sälgen består av två sammanvuxna stammar men i övrigt är av samma typ som omgivande sälgar.

I den mån det är möjligt att spara den skyddsvärda sälgen blir konsekvenserna för naturvärden ytterst begränsade. I de fall detta inte är möjligt kommer förlust av den skyddsvärda sälgen att lokalt ge en reduktion av biodiversitet så till vida att vissa typer av dödvedsmiljöer knutna till stam och grenar av sälg, miljöer för myskbock och liknande försvinner. Då sådana miljöer finns tämligen allmänt i omgivande landskap bedöms dock denna förlust vara av begränsat slag och kan kompenseras genom insättande av olika skydds- och kompensationsåtgärder (se vidare under "Rekommendationer").

5. Skyddade arter

Under fältarbetet med naturvärdesinventeringen noterades ett antal naturvårdsarter. Inga av dessa är dock skyddade. Fördjupade inventeringar av arter har i övrigt inte genomförts inom ramen för genomförd naturvärdesinventering. Bedömning av påverkan på skyddade arter görs därför utifrån strukturella faktorer i de miljöer som kan komma att tas i anspråk för byggnation. De grupper som främst är aktuella i detta sammanhang är fåglar, fladdermöss och groddjur, artgrupper där samtliga arter omfattas av Artskyddsförordningen.

5.1 Fåglar

Efter en förtydligande dom i Europadomstolen som fastslogs under våren 2021 (Europadomstolen 2021) anses samtliga vilt förekommande fågelarter omfattas av samma skydd enligt §4 i Artskyddsförordningen, oavsett status eller hur allmänt de förekommer. Detta betyder att det i de allra flesta miljöer finns åtminstone någon häckande fågel. I följande stycke diskuteras främst naturvärdesobjekt 2 då naturvärdesobjekt 1 inte alls kommer att beröras, och naturvärdesobjekt 3 enbart kommer att beröras i mycket liten omfattning, av planerad byggnation.

Den yngre triviallövskogen i naturvärdesobjekt 2 kan sannolikt hysa en del vanliga häckfågelarter. Då träd med bohål saknas i de yngre träden och även i den skyddsvärda sälgen, saknas förutsättningar för hålhäckande fåglar. Det är möjligt att andra typer av lövskogsarter – sådana som bygger egna bon i grenklykor och liknande – kan hitta lämpliga häckningsplatser i lövskogen. Exempel på sådana arter kan vara lövsångare och andra sångare, bofink, olika trastarter och liknande. Miljön i naturvärdesobjekt 2 utgörs av en ung lövskog som förekommer tämligen allmänt i närområdet och skogen saknas dessutom mer specifika, strukturella karaktärsdrag såsom åldriga träd, grov död ved, rotvältor och liknande. Därför är det sannolikt att

de fåglar, vars miljö skulle försvinna vid en eventuell byggnation, utan större problem skulle hitta nya lämpliga häckningsmiljöer i närområdet. För att undvika störning på fågelfaunan bör dock avverkning ske utanför häckningstid (inga avverkningar under perioden mars-juni). Förutsatt att inga avverkningar sker under häckningstid är den sammantagna bedömningen att skyddade fågelarter inte bör påverkas negativt av planförslaget.

För att generellt förbättra förutsättningarna för fågellivet kan utsättning av fågelholkar vara positivt för vissa arter. Se även vidare nedan under "Rekommendationer".

5.2 Fladdermöss

Fladdermöss är beroende av byggnader (ofta äldre), ihåliga träd och i vissa fall grottor och liknande för att kunna hitta lämpliga vilo- och reproduktionsplatser. Denna typ av miljö saknas i naturvärdesobjekt 2. För naturvärdesobjekt 1 och 3 gäller samma resonemang som ovan avseende fåglar. Det är däremot fullt möjligt att skogskanter, vattenbryn och liknande kan utgöra lämpliga födosökmiljöer för fladdermöss. Olika arters födosökmiljöer omfattas inte av Artskyddsförordningen och det är inte heller troligt att förutsättningarna för fladdermöss kommer att försämrans vid anläggande av bostadsområden och intilliggande grönytor. En eventuell byggnation bedöms därför inte påverka fladdermössfaunan nämnvärt.

För att generellt förbättra förutsättningarna för fladdermöss är det positivt att man anpassar belysningen så att mörka stråk bibehålls. Se även vidare nedan under "Rekommendationer".

5.3 Groddjur

Inom de ytor som enligt framtagna planskisser kan komma att påverkas av byggnation saknas förutsättningar för groddjur. Vattenmiljöer som skulle kunna vara av betydelse för groddjur förekommer i naturvärdesobjekt 3, 6 och den strandskog som finns mellan dessa båda naturvärdesobjekt. Här bedöms också finnas lämpliga övervintringsmiljöer för groddjur. Inga av dessa miljöer kommer att påverkas direkt av planerad byggnation. Som nämnts ovan under "Naturvärden generellt" förutsätter detta att dagvattenhanteringen inte försämrans jämfört med nuläget. Förutsatt att dagvattenhanteringen inte försämrans är den sammantagna bedömningen att skyddade groddjur inte bör påverkas negativt av planförslaget.

6. Habitatnätverk

En analys av förekommande naturvärden och habitatnätverk inom Täby kommun har tagits fram 2019 (Hebert 2018). Den här typen av analys är i första hand tänkta

att beskriva förekommande miljöer och ekologiska kopplingar i landskapet i en större geografisk skala och har inte nödvändigtvis en detaljeringsgrad som är tillämplig i en mer lokal geografisk skala.

I genomförda analyser framgår det att det aktuella området vid Hägernäs geografiskt ligger i en utkant av de habitatnätverk man identifierar. Hägernäs är beläget intill Täby kommuns östgräns och öster om denna tar Hägernäsvikens vatten vid. Självklart tar nya habitatnätverk vid på Hägernäsvikens östra sida men dit är det åtminstone drygt 700 meter. Detta betyder att de naturmiljöer som finns vid Hägernäs i ett geografiskt perspektiv utgör lite av "ändstationer" i förekommande habitatnätverk och därmed är risken att man bryter viktiga spridningslänkar betydligt mindre än om miljöerna hade legat centralt i dessa nätverk.

De habitatnätverk som särskilt anges vara aktuella i Täby kommun är nätverk för pollinatörer, nätverk för groddjur, nätverk för insekter knutna till gammal tall och miljöer med ädellövträd. Dessa nätverk diskuteras nedan.

Tabell 2. I rapporten Naturvärdesinventering och Habitatsnätverksanalys för Täby kommun (Hebert 2018) har ett antal habitatnätverk och spridningsvägar avgränsats. Tabellen nedan illustrerar de habitatnätverk som pekats ut i rapporten och som förekommer i aktuellt område, samt huruvida dessa påverkas av planförslaget.

Habitatnätverk	Förekommer inom inventeringsområde för NVI	Förekommer inom omr. som berörs av planförslaget	Påverkas negativt av exploatering
Vildbin/pollinatörer	Ja	Nej	Nej
Groddjur	Ja	Ja	Nej
Insekter gammal tall	Nej	Nej	Nej
Ädellöv	Ja	Ja	Nej (med rätt skyddsåtg.)

6.1 Pollinatörer/vildbin

I genomförd analys av habitatnätverk för vildbin och andra pollinatörer har man utifrån flygbild identifierat öppna ytor som inte är klippta gräsmattor och som bedöms innehålla träd, buskar eller örter som kan tillhandahålla pollen och nektar. Detta tillvägagångssätt ger en landskaplig bild av hur nätverk av öppna ytor hänger samman men säger inte nödvändigtvis så mycket om kvaliteten på de ytor som ingår i nätverket. Inom det område som omfattades av naturvärdesinventeringen ingår två ytor i identifierat nätverk, nämligen naturvärdesobjekt 4 samt en öppen yta mellan naturvärdesobjekt 3 och 6 som inte bedömdes nå upp till naturvärdesklass 4. I dessa

ytor finns visserligen vissa förutsättningar för vildbin och andra pollinatörer men dessa förutsättningar är ganska långt ifrån optimala.

Inga av de ytor som pekas ut i nätverket för pollinatörer kommer att påverkas av byggnation enligt framtagna planskisser och därmed förväntas inga effekter på nätverket för pollinatörer. Se vidare under "Rekommendationer".

För att generellt förbättra förutsättningarna för pollinatörer kan man med fördel använda växtmaterial som är goda pollen- och nektarkällor i anlagda grönytor samt sköta gräsytor som äng. Se även vidare nedan under "Rekommendationer".

6.2 Groddjur

När det gäller habitatnätverk för groddjur så har Rönningebäcken samt strandzonen intill Hägernäsviken pekats ut som betydelsefulla miljöer. Längs Rönningebäcken (naturvärdesobjekt 3) finns både rinnande vatten och en anlagd damm. I strandskogen längs Hägernäsviken finns också gott om fuktiga miljöer och mindre vattensamlingar av mer eller mindre permanent slag som kan vara lämpliga för groddjur. Inga av dessa miljöer kommer att påverkas av planerad byggnation förutsatt att dagvattenhantering kan lösas på ett sätt som gör att vattenkvaliteten i Rönningebäcken inte försämras jämfört med dagsläget. Se även vidare under "Rekommendationer".

6.3 Insekter knutna till gammal tall

Inom identifierat habitatnätverk för insekter knutna till gamla tallar har inga ytor pekats ut inom det område i vilken en naturvärdesinventering genomförts. Inom naturvärdesobjekt 5 finns enstaka, lite äldre tallar men i övrigt saknas sådana miljöer. Detta gäller även inom avgränsade planområden.

Planerad byggnation kommer därför inte att inverka på nätverk för insekter knutna till gammal tall.

6.4 Miljöer med ädellövträd

Inom identifierat nätverk av miljöer med ädellövträd har man identifierat en "spridningsväg" som löper söderifrån och som slutar vid den skyddsvärda eken i naturvärdesobjekt 1. Utöver denna ek finns inom planområdet eller området som omfattats av naturvärdesinventeringen endast spridda ädellövträd av mestadels yngre ålder som kommer att ta lång tid på sig att utveckla höga naturvärden.

Den skyddsvärda eken kommer inte att påverkas negativt förutsatt att de rekommendationer och riktlinjer som ges i Stål 2020 följs. Planerad byggnation kommer därför inte att påverka habitatnätverket för miljöer med ädellövträd.

7. Rekommendationer

Nedan följer ett antal rekommendationer som kan bidra till att skydda, förstärka eller nyskapa naturvärden i området för exploateringen.

Skyddsåtgärder:

- För värden kopplade till gammal ek: Spara den skyddsvärda eken och skydda den från skador i krona och rotsystem enligt rekommendationer i Stål 2020. Observera att denna åtgärd är förutsatt i resonemanget som förs om negativa konsekvenser för naturvärden i detta PM.
- För värden kopplade till fladdermöss: Utforma utomhusbelysning så att mörka stråk kan bibehållas, särskilt mot vattnet.

Förstärkningsåtgärder:

- För värden kopplade till död ved: Då träd avverkas i och med exploatering (till exempel i naturvärdesobjekt 2) är det mycket positivt om man kan tillvarata stockarna och lägga ut i närliggande områden för att öka mängden lågor och därmed höja biotopkvaliteten – så kallade biodepåer. Detta gäller särskilt grova träd såsom den grova sälgen i naturvärdesobjekt 2. Ett lämpligt område att placera ut lågor är till exempel strandskogen vid Hägernäsviken. Det är naturligtvis positivt om så många stockar som möjligt kan nyttjas i biodepåer, men ett riktvärde skulle kunna vara cirka 15 – 20.
- För värden kopplade till groddjur: Tillgång till fuktiga och blöta miljöer är generellt livsnödvändigt för groddjur. För att i generella termer gynna denna artgrupp kan, om möjligt, öppna dagvattenlösningar med så kallade "rain gardens", fuktstråk och/eller mindre dammar användas i utformningen av innergårdarna och andra grönytor.
- För värden kopplade till pollinerande insekter: Genom att grönytor, rabatter, träd- och buskplanteringar och liknande planteras med växter som är goda pollen- och nektarväxter kan man gynna till exempel vilda bin och fjärilar. Med fördel kan arter som växer vilt i Sverige och växtmaterial med svenskt ursprung användas. Om möjligt kan man även minska frekvensen av gräsklippning på vissa gräsytor och låta gräsmatta bli äng/höggräsyta. Sådana ytor bör endast slås 1–3 gånger per år och då med upptag av det slagna materialet.

- För värden kopplade till hålhäckande fåglar: Bristen på gamla och döda träd i landskapet gör att många hålhäckande fågelarter lider brist på boplatser. För att förstärka områdets kvaliteter för fåglar kan man därför sätta upp fågelholkar. Dessa kan med fördel vara av varierad storlek och med varierad hålstorlek.

Kompensationsåtgärder:

- För värden kopplade till sälg: För att kompensera förlusten av sälg (bland annat den grova sälgen i naturvärdesobjekt 2) kan nyplantering av sälg ske på lämpliga delar av området (till exempel på den öppna gräsytan söder om tennisbanan). Sälg spelar omgående en viss ekologisk roll i och med sin tidiga blomning, som bland annat har betydelse för många insekter som är aktiva tidigt på våren. I ett längre tidsperspektiv så är sälg ett trädslag som både växer och åldras i relativt snabb takt varför leveranstiden på biotopkvaliteter såsom håligheter och dödvedspartier är kortare än hos många andra trädslag. För att ytterligare påskynda trädets åldrande kan med fördel de unga sälgarna hamlas regelbundet med cirka 5 års mellanrum. Hamling leder i många fall till att bildandet av trädstrukturer med betydelse för biologisk mångfald, exempelvis hålbildning, uppkommer snabbare (Sebek med flera 2013).

8. Sammanfattande slutsatser

En sammanfattande bedömning av påverkan från eventuell byggnation enligt framtagna planskisser görs nedan och följer de bedömningsgrunder som presenteras i tabell 3. Bedömning görs, i enlighet med uppdragsbeskrivning, i olika geografiska skalor.

Tabell 3. Schematisk matris över de bedömningsgrunder som använts för att utvärdera planförslagets konsekvenser för biologisk mångfald.

	Hög påverkansgrad	Måttlig påverkansgrad	Låg påverkansgrad	Obetydlig påverkansgrad
Höga naturvärden	Stora konsekvenser	Stora-måttliga konsekvenser	Måttliga konsekvenser	Inga konsekvenser
Måttliga naturvärden	Stora-måttliga konsekvenser	Måttliga konsekvenser	Måttliga-ringa konsekvenser	Inga konsekvenser
Vissa naturvärden	Måttliga konsekvenser	Måttliga-ringa konsekvenser	Ringa-inga konsekvenser	Inga konsekvenser

Obetydliga naturvärden	Inga konsekvenser	Inga konsekvenser	Inga konsekvenser	Inga konsekvenser
-------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

8.1 Lokal skala

Ur ett lokalt, geografiskt perspektiv bedöms konsekvenser för naturvärden och biodiversitet, av planerad byggnation enligt framtagna planskisser (se figur 2 och 3) bli:

Naturvärdesobjekt 1:

Inga konsekvenser. I naturvärdesobjektet finns en äldre ek som kan sägas representera måttliga naturvärden. Under förutsättningar att rekommendationer för skydd av rötter och krona som ges i Stål 2020 följs kommer påverkansgraden på trädet att vara obetydlig.

Naturvärdesobjekt 2:

Måttliga konsekvenser (vid förlust av den sälj som uppfyller definitionen för skyddsvärt träd). Naturvärdesobjektet består till största delen av yngre lövskog. I objektet finns en sälj som rimligen inte är äldre än 55 år men som uppfyller definitionen för skyddsvärt träd. Detta gör att naturvärdena bedöms vara måttliga. Vid en eventuell byggnation i området bedöms den negativa påverkansgraden vara måttlig då liknande miljöer, såväl yngre triviallövskogar som sälgar med habitatvärden liknanden den skyddsvärda sälgen, förekommer tämligen allmänt i närområdet. Kan den skyddsvärda sälgen sparas bedöms konsekvenserna bli ringa. Genom att sätta in kompensationsåtgärder, så som beskrivs under "Rekommendationer", bedöms de negativa konsekvenserna kunna motverkas.

Naturvärdesobjekt 3:

Måttliga-ringa konsekvenser. Naturvärdena i skogs- och bäckmiljöer bedöms vara måttliga och då enbart mindre ingrepp i form av avverkning i perifera delar kommer att äga rum bedöms negativ påverkansgrad vara låg.

Övrig mark med obetydligt naturvärde:

Inga konsekvenser. Denna typ av ytor, som består av redan bebyggda eller hårdgjorda ytor, utgör största delen av de områden där byggnation planeras. Naturvärdena i dessa ytor är obetydliga och även om påverkansgraden kan bli hög ger detta inga negativa effekter för naturvärden och biodiversitet.

8.2 Regional skala

Naturvärdena inom det område som enligt framtagna planskisser ska bebyggas innehåller små ytor som bedöms hysa måttliga naturvärden och betydligt större

arealer som bedöms hysa obetydliga naturvärden. Ingen påverkan kommer att ske på identifierade habitatnätverk och därmed inte heller på den landskapliga konnektiviteten eller på grön infrastruktur. Graden av negativ påverkan bedöms därför som obetydlig i regional skala och därmed bedöms inga konsekvenser för naturvärden och biodiversitet uppstå i denna geografiska skala.

8.3 Nationell skala

Inom det område som omfattas av naturvärdesinventering finns inga ytor som hamnat i naturvärdesklass 1 eller 2. Det finns inte heller ytor, strukturer eller spridningskorridorer som skulle kunna påverka någon art eller någon naturtyp i ett nationellt perspektiv. Därmed bedöms inga konsekvenser för naturvärden och biodiversitet uppstå på nationell nivå.

9. Litteratur

Europadomstolen 2021: Europadomstolens dom i de förenade målen C-473/19 och C-474/19 avkunnad 4 mars 2021.

Hebert, M. 2018: Naturvärdesanalys, Naturvärdesinventering och Habitatsnätverksanalys för Täby kommun. Calluna AB.

Höjer, O. & Hultengren, S. 2004: Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet. Naturvårdsverket. Rapport 5411.

Pro Natura 2019: Naturvärdesinventering av Fenan 1, Flygkompassen 1, m.fl. fastigheter – Hägernäs strand, Täby kommun. Uppdaterad 2022.

Pro Natura 2020: PM – Bedömning av åtgärder i strandskog och längs Rönningebäcken vid Hägernäs strand, Täby kommun.

Sebek P., Altman J., Platek M., Cizek L. 2013: Is Active Management the Key to the Conservation of Saproxyllic Biodiversity? Pollarding Promotes the formation of tree hollows. PLoS ONE 8(3): e60456. doi:10.1371/journal.pone.0060456

Stål, Ö. 2020: Rotkartering Ek fastigheten Fenan 1 Täby. Vegetation & Infrastruktur Örjan Stål AB

Utförare Pro Natura Träringen 66b 416 79 Göteborg Handläggare Pro Natura Ola Hammarström Ola Bengtsson	Dokumentnamn Bedömning av konsekvenser för naturvärden – Fenan 1, Flygkompassen 1, med flera fastigheter – Hägernäs, Täby kommun	Sidnummer (antal sidor) 18 (18)
		Datum 2024-04-30
		Version 1:3